

STRATEGIJA ZA TRAJNOSTNO MOBILNOST IN IZOBRAŽEVANJE ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ OTROK IN MLADOSTNIKOV V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU DO LETA 2027

Ljubljana, september 2023

Strategijo za trajnostno mobilnost in izobraževanje za trajnostni razvoj otrok in mladostnikov v vzgoji in izobraževanju do leta 2027 so pripravili: Alenka Klepac, Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje, Gregor Steklačič in Pia Primec, Ministrstvo za infrastrukturo, dr. Mateja Markl in dr. Irena Janžekovič Žmauc, Javna agencija RS za varnost prometa, ter mag. Marta Novak, mag. Nada Nedeljko in Mojca Dolinar, Zavod RS za šolstvo.

Vsebina

UVOD	3
NAMEN DOKUMENTA	4
STRATEŠKI IN ZAKONODAJNI DOKUMENTI	4
NAČELA IN CILJI TER KAZALNIKI ZA URESNIČEVANJE TRAJNOSTNE MOBILNOSTI IN IZOBRAŽEVANJA ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ	5
VLOGA IN POMEN VKLJUČENIH DELEŽNIKOV	9
ZAKLJUČEK	11
LITERATURA IN VIRI	12

UVOD

Trajnostna mobilnost (v nadaljevanju TM)¹ je del trajnostnega razvoja. Način življenja se je v zadnjem obdobju spremenil in v ospredje stopajo vrednote **trajnostnega razvoja**² (v nadaljevanju TR). TR razumemo kot zasnovo ukrepov, ki omogočajo uspešno in pravično prihodnost vseh prebivalcev tega planeta. Razumevanje TR ni le omejevanje in nadzorovanje onesnaževanja okolja, ampak nagovarja k nujnosti velikih sprememb družbenih, gospodarskih in političnih sistemov, s katerimi bomo dosegli spremembe v odnosu človeka do narave.

Za premik v smeri trajnostne prihodnosti moramo ponovno razmisliti, kaj se v vzgoji in izobraževanju učimo ter kje in kako razvijamo znanje, spretnosti, vrednote in stališča, ki nam omogočajo sprejemanje strokovnih odločitev ter trajnostno delovanje na lokalni, nacionalni in globalni ravni kot posamezniki in kot družba.

Cilji vzgoje in izobraževanja za TR so usmerjeni v ohranjanje zdravega in varnega naravnega okolja za prihodnje rodove ter zagotavljanje učinkovite in enakopravne dostopnosti za vse. Posebno vlogo imajo mesta in skupnosti kot okolja, ki pomembno vplivajo na delovanje v smeri sprememb TR in TM.

Trajnostna mobilnost je del trajnostnega razvoja, ki vse številčnejšemu človeštvu omogoča gibanje, mobilnost, saj prispeva k zmanjšanju izpustov toplogrednih plinov, čistejšemu zraku v mestih, večji kakovosti bivanja, javnemu zdravju in socialni pravičnosti. Posledično prispeva k boljšim razvojnim možnostim. TM je okoljsko sprejemljiva, družbeno pravična in spodbuja razvoj gospodarstva.

Eden temeljnih ciljev TM je zagotavljanje učinkovite mobilnosti in enakopravne dostopnosti za vse in obenem zmanjševanje motoriziranega prometa, kar posledično vpliva na manjše onesnaževanje, nižje izpuste toplogrednih plinov in manjšo porabo energije.

Pomemben del trajnostne mobilnosti je tudi varnost v prometu, ki skladno z Vizijo nič predvideva, da v cestnem prometu nihče ne umre ali utрпи hujše poškodbe.

Namen uresničevanja ciljev TM je spodbujanje trajnostnih potovalnih načinov, kar vključuje hojo, kolesarjenje, uporabo javnega prevoza, uporabo vozil na alternativna goriva in druge oblike mobilnosti, ki manj obremenjujejo okolje.

¹ V tem dokumentu imajo kratice in pojmi naslednji pomen:

TR - trajnostni razvoj;

TM - trajnostna mobilnost;

VIZ - vzgojno-izobraževalni zavodi;

otrok - nadpomenka za otroka v vrtcu, učenca v OŠ, dijaka v SŠ.

² Vzgoja in izobraževanje za trajnostni razvoj, Kažipot – VITR za 2030. 2022. UNESCO in Slovenska nacionalna komisija za UNESCO. Ljubljana: Zavod Republike za šolstvo. https://www.zrss.si/pdf/VITR_za_2030.pdf (str. 17).

Razumevanje potreb po spremenjenem odnosu človeka do narave in načinu življenja je nujno tudi pri vzgoji in izobraževanju otrok za TR in TM. Pomembno je, da so otroci aktivno vključeni v proces prepoznavanja izzivov in iskanja odgovornih rešitev. Vzgoja in izobraževanje za TR je vseživljenjski proces učenja, pri čemer posameznik izboljšuje kognitivne, socialne, emocionalne ter vedenjske zmožnosti.

Celostni in transformativni proces učenja TM vključuje cilje, učne vsebine in učne dosežke trajnostnega razvoja s sodobnimi pedagoškimi pristopi. Vzgojno-izobraževalni zavodi v Republiki Sloveniji (vrtci, osnovne in srednje šole; v nadaljnjem besedilu: VIZ) se pri uresničevanju ciljev TM povezujejo z lokalnim in širšim okoljem. TM v VIZ vključuje prvine gibanja, zdravega načina življenja, odnos do okolja in družbe ter z razvojem socialnih kompetenc prispeva k večji ozaveščenosti celotne skupnosti. Spodbuja kulturo vedenja v prometu, ki vključuje spoštovanje, strpnost in varnost ter sobivanje udeležencev v prometu. Priložnosti za izvajanje aktivnosti v VIZ so v izvedbenem kurikulumu za vrtce, v obveznem in razširjenem programu v osnovni šoli in obveznih in izbirnih vsebinah srednješolskih programov.

NAMEN DOKUMENTA

Strategija je podlaga za pripravo akcijskega načrta TM v VIZ. Je podlaga za nadaljnje dejavnosti Ministrstva za vzgojo in izobraževanje (v nadaljnjem besedilu: MVI) in Zavoda Republike Slovenije za šolstvo (v nadaljnjem besedilu: ZRSŠ) in VIZ.

Namen uresničevanja strategije je spodbujati in usmerjati vodstvene in strokovne delavce VIZ k razvijanju in h kreptvi znanja, veščin in spretnosti ter k ozaveščanju o pomenu TM.

STRATEŠKI IN ZAKONODAJNI DOKUMENTI

Strateški in zakonodajni dokumenti, iz katerih izhaja ta strategija, so:

1. Agenda za trajnostni razvoj do leta 2030.
2. Strategija razvoja Slovenije do leta 2030.
3. Resolucija o nacionalnem programu razvoja prometa v Republiki Sloveniji za obdobje do leta 2030 (Uradni list RS, št. 75/16, 90/21 in 130/22 – ZCPN).
4. Nacionalni program varnosti cestnega prometa za obdobje 2023–2030.
5. Zakon o voznikih (Uradni list RS, št. 85/16, 67/17, 21/18 – ZNOrg, 43/19 in 139/20, 43/22, 153/22).
6. Zakon o pravilih cestnega prometa (Uradni list RS, št. 156/21 – uradno prečiščeno besedilo in 161/21 – popr.)
7. Zakon o cestah (Uradni list RS, št. 132/22 in 140/22 – ZSDH-1A).

8. Zakon o vrtcih (Uradni list RS, št. 100/05 – uradno prečiščeno besedilo, 25/08, 98/09 – ZIUZGK, 36/10, 62/10 – ZUPJS, 94/10 – ZIU, 40/12 – ZUJF, 14/15 – ZUUJFO, 55/17 in 18/21).
9. Zakon o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12 – ZUJF, 63/13 in 46/16 – ZOFVI-K).
10. Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12 – ZUJF, 63/13 in 46/16 – ZOFVI-K).
11. Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju (Uradni list RS, št. 79/06, 68/17 in 46/19).
12. Zakon o gimnazijah (Uradni list RS, št. 1/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/17, 6/18 – ZIO-1 in 46/19).
13. Pravilnik o normativih in standardih za izvajanje programa osnovne šole določa zahteve za oblikovanje skupine za učenje in preverjanje vožnje v prometu za kolesarski izpit.
14. Pravilnik o normativih in standardih za izvajanje vzgojno-izobraževalnih programov za otroke s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 57/07, 65/08, 99/10, 51/14, 64/15, 47/17, 54/19, 180/20 in 54/21).
15. Kurikulum za vrtce (1999).
16. Učni načrti predmetov.
17. Smernice za šolske poti (https://www.avp-rs.si/wp-content/uploads/2016/03/smernice_%C5%A1olske_poti_AVP_2016-1.pdf).
18. Koncept Usposabljanje za vožnjo kolesa in kolesarski izpit (<https://www.zrss.si/pdf/koncept-usposabljanja-za-varno-voznjo-kolesa.pdf>).

NAČELA, CILJI IN KAZALNIKI ZA URESNIČEVANJE TRAJNOSTNE MOBILNOSTI IN IZOBRAŽEVANJA ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ³

TM je skupna vrednota, ki jo zaposleni v VIZ privzgamajo in osmišljajo otroku skozi celotno obdobje vključenosti v vzgojo in izobraževanje. Naloga vzgoje in izobraževanja je ustvarjati varno in spodbudno učno okolje za vse.

Pri uresničevanju načel in ciljev TM je pomembno, da VIZ celostno načrtuje dejavnosti akcijskega načrta v letnem delovnem načrtu, v vzgojnem načrtu ter v letnih pripravah. Pri načrtovanju in izvajanju aktivnosti VIZ sodeluje z lokalno skupnostjo, s starši in z drugimi deležniki ter jih vključuje v aktivnosti izobraževanja in ozaveščanja, pri čemer se upoštevajo značilnosti lokalnega okolja in potreb VIZ.

³ Ključna načela.(2020). ETSC, Evropski svet za varnost v prometu. Pridobljena s www.trafficsafetyeducation.eu/key-principles.

Aktivnosti se glede na stopnjo izobraževanja otrok stopnjujejo v obsegu, zahtevnosti, pogostosti, lastni angažiranosti in smiselnosti uporabe. Dejavnosti se evalvirajo, nadgrajujejo ter izboljšujejo in posodablajo v skladu s sodobnimi didaktičnimi spoznanji, z vidika metakognitivnega razvoja otroka in v skladu z veljavno zakonodajo.

NAČELA TRAJNOSTNE MOBILNOSTI IN IZOBRAŽEVANJE ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ

Načela trajnostne mobilnosti in izobraževanja za trajnostni razvoj so:⁴

- 1. Zagotavljanje pravice do izobraževanja o varnosti v prometu**
 - Vsi otroci morajo biti deležni kakovostne ravni prometne varnosti ter vzgoje in izobraževanja za TM.
 - V šolske načrte vključiti področje TM in varnosti v prometu.
 - Postaviti strateške in operativne cilje TM.
 - Dodeliti dovolj sredstev za varnost v prometu in izobraževanje o TM.
- 2. Vključevanje in podpora VIZ**
 - Sodelovanje in podpora vodstvenih in strokovnih delavcev v VIZ.
 - Spodbujati VIZ za politiko varnosti v prometu in TM.
 - V VIZ določiti strokovnega delavca, ki koordinira področje TM.
 - Okrepiti kompetentnost vodstvenih in strokovnih delavcev na področju TM in jih podpirati.
- 3. Zagotavljanje visoko kakovostne vzgoje in izobraževanja na področju TM**
 - Zagotoviti izobraževanje otrok o varnosti v prometu in TM.
 - Uresničevanje ciljev in vsebin na področju TM v VIZ.
 - Uporabljati standarde kakovosti (certifikat).
 - Evalvirati dejavnosti akcijskega načrta v VIZ.
- 4. Zagotavljanje pogojev za vključevanje TM v VIZ**
 - Uporabiti interdisciplinarna gradiva.
 - Usposobiti vodstvene in strokovne delavce za izvajanje izobraževanja.
 - Nadaljevati z ukrepi za razvoj TM in zagotovitev varnosti v prometu.
- 5. Vključevanje deležnikov (AVP, lokalna skupnost, NVO ...)**
 - Vključiti strokovnjake za prometno varnost pri urejanju varnih šolskih poti, pri izdelavi načrtov šolskih poti, pri aktivnostih za zagotavljanje TM.
 - Vključiti lokalne organizacije pri izvajanju aktivnosti za promocijo TM.

⁴ Ključna načela. (2020). ETSC, Evropski svet za varnost v prometu. Pridobljena s www.trafficsafetyeducation.eu/key-principles.

CILJI IN KAZALNIKI TRAJNOSTNE MOBILNOSTI IN IZOBRAŽEVANJA ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ

Cilj TRAJNOSTNE MOBILNOSTI in izobraževanja za trajnostni razvoj je zagotoviti, da so vsi, zlasti otroci, deležni kakovostne ravni varnosti v prometu in zagotovljenih pogojev za trajnostne načine mobilnosti.⁵

Cilji TM in izobraževanja za trajnostni razvoj v vzgoji in izobraževanju so krepitev znanja in veščin ter moralnih vrednot, oblikovanje in ustvarjanje ustreznih stališč, razvijanje odgovornosti in strpnosti, spodbujanje telesnega gibanja, zdravega načina življenja in pozitivnega odnosa do okolja, do prometa in vključevanja v promet.

Cilji in dejavnosti za uresničevanje trajnostne mobilnosti in izobraževanja za trajnostni razvoj so:

1. cilj: Preizkušanje sodobnih pedagoških pristopov in strategij poučevanja in učenja

Cilj bomo dosegli z naslednjimi dejavnostmi:

- z izvajanjem medpredmetnosti in interdisciplinarnosti,
- z razvijanjem učenčevega kritičnega mišljenja in njegovih proaktivnih pristopov,
- s kompenzacijo primanjkljajev pri učečih se,
- z implementacijo razvojnih projektov in s povezovanjem v razvojne nacionalne in mednarodne projekte,
- z aktivno udeležbo na natečajih, razpisih, projektih, tečajih,
- z razvojem digitalnih in interaktivnih e-gradiv,
- z razvijanjem didaktičnih iger, animacij, demonstracij in diskusij ...

2. cilj: Razvijanje in krepitev znanja, veščin ter kulture vedenja v prometu

Cilj bomo dosegli z naslednjimi dejavnostmi:

- z vključevanjem ciljev in vsebin v obvezni in razširjeni program življenja in dela osnovnih in srednjih šol ter v kurikulum za vrtce,
- s stalnim ozaveščanjem o pomembnosti kulturnega in odgovornega ravnanja v prometu,
- z ozaveščanjem staršev o pomembnosti področja TM,
- s povezovanjem področij, kot so gibanje, zdrav način življenja, varstvo okolja ...,
- s pridobivanjem in obvladovanjem socialnih in komunikacijskih spretnosti,
- s spodbujanjem medgeneracijskega sodelovanja, strpnosti in spoštovanja različnosti,

⁵ Ključna načela.(2020). ETSC, Evropski svet za varnost v prometu. Pridobljena s www.trafficsafetyseducation.eu/key-principles

- z razvijanjem spoštljivega in odgovornega ravnanja posameznika oz. učečega se (razvoj samorefleksije, samoregulacije in samovrednotenja svojih ravnanj v povezavi s TM) in z razvijanjem temeljnih človekovih vrednot.

3. cilj: Stalno strokovno usposabljanje strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju

Cilj bomo dosegli z naslednjimi dejavnostmi:

- s stalnim usposabljanjem strokovnih delavcev za krepitev kompetenc za TM,
- z zagotavljanjem različnih oblik usposabljanja, vodstvenih in strokovnih delavcev v VIZ,
- s samoizobraževanjem.

4. cilj: Spodbujanje sodelovanja in povezovanja deležnikov

Cilj bomo dosegli z naslednjimi dejavnostmi:

- z mreženjem strokovnih delavcev po vertikali in horizontali v VIZ in med VIZ,
- s širjenjem razvojno-raziskovalnega okolja za interdisciplinarno sodelovanje različnih deležnikov,
- z načrtovanjem, izvajanjem in sprotnim evalviranjem dejavnosti akcijskega načrta v sodelovanju z ostalimi deležniki na lokalni, državni in mednarodni ravni,
- z dvigom kvalitete načrtov varnih šolskih poti,
- z vključevanjem različnih deležnikov k različnim dejavnostim za starše in druge,
- z različnimi medijsko podprtimi sporočili oz. kampanjami za večjo varnost v prometu (izobraževalni spoti, objave na socialnih omrežjih, video vsebine ...).

Kazalniki ciljev strategije trajnostne mobilnosti in izobraževanja za trajnostni razvoj:

- analiza različnih načinov prihodov otrok v šolo in domov na nacionalni ravni,
- število vključenih VIZ na posameznih ravneh in izvedenih akcijskih načrtov na področju TM,
- število aktivno vključenih otrok v izvajanje akcijskih načrtov,
- število aktivnosti (obvezni, razširjeni program) na področju TM v VIZ,
- število izvedenih usposabljanj in število usposobljenih strokovnih delavcev v VIZ,
- vključitev dodatnih interdisciplinarnih ciljev in vsebin, vezanih na TM, v posodobljenih učnih načrtih v OŠ in SŠ in kurikulumu za vrtce.

Kazalniki akcijskih načrtov VIZ z vidika uresničevanja ciljev TM⁶ za razvoj:

- Izvedena samorefleksija (strokovni delavci) za sodobno načrtovanja pouka z vključevanjem področja TM (cilj 1).
- Dvig kvalitete izdelanih načrtov (varnih) šolskih poti in predstavitev uporabnikom v OŠ (cilj 1 in cilj 4).
- Povečati število vključenih otrok v aktivnosti za spodbujanje aktivnega prihoda v vrtec, šolo najmanj za 20 % (cilj 2).

⁶ Kazalnik je merljiv ob predhodni analizi stanja v VIZ.

- Izvedba najmanj ene dejavnosti na področju TM na teden v OŠ in SŠ v obveznem in razširjenem programu ter najmanj ene dejavnosti v vrtcu na teden s področja TM (cilj 2).
- Povečati število dni dejavnosti (naravoslovni, tehnični, športni dan) v OŠ in SŠ na temo TM za najmanj en dan (cilj 2).
- Povečati delež aktivnih in trajnostnih prihodov otrok in strokovnih delavcev v VIZ za najmanj 10 % (peš, s kolesom, kot sopotniki, z javnim prevozom - trajnostni načini; cilj 1 in cilj 2).
- Število podanih pobud v lokalnem in širšem okolju za ureditev površin, namenjenih za spodbujanje aktivne in trajnostne mobilnosti.

VLOGA IN POMEN VKLJUČENIH DELEŽNIKOV

Ravnatelj kot odgovorna oseba v VIZ:

- poskrbi, da je ustvarjen dokument Akcijski načrt na področju TM, da je v letnih pripravah predmetov v OŠ zastopano področje TM,
- redno spremlja implementacijo Akcijskega načrta in doseganje zastavljenih ciljev in kazalnikov na področju TM,
- spodbuja in posodablja področje TM,
- poveri vodjo za TM na šoli.

Vodja delovne skupine za področje TM v VIZ:-

- koordinira delovno skupino v VIZ,
- usmerja, spodbuja in izvaja aktivnosti področja TM v VIZ,
- sodeluje in se usklajuje z vodstvom, s strokovnimi delavci v kolektivu,
- sodeluje in se usklajuje z drugimi deležniki zunaj VIZ,
- redno sklicuje srečanja delovne skupine za TM v VIZ ter drugih organov/aktivov v zavodu in se jih udeležuje,
- načrtuje aktivnosti TM in pripravi letno pisno poročilo o izvedenih aktivnostih,
- skrbi za lastno in skupno profesionalno rast na področju TM,
- spremlja razpise in prijave na projekte, raziskovalne naloge, natečaje s področja TM,
- s svojim zgledom spodbuja k uresničevanju ciljev TM.

Strokovni delavec v VIZ:

- načrtuje in izvaja dejavnosti v izvedbenem kurikulumu v vrtcu, v obveznem in razširjenem programu OŠ in aktivnostih v SŠ na področju TM, ki jih vključi letni delovni načrt,
- otroke usmerja v poznavanje in upoštevanje prometne zakonodaje kot pešce, kolesarje, sopotnike v vozilih,
- spodbuja vključevanja otrok v različne dejavnosti, dogodke, natečaje, projekte, na okrogle mize ter v sodelovanje z različnimi mediji,
- širi vizijo trajnostne mobilnosti,
- sodeluje in se povezuje s starši in drugimi deležniki,
- sodeluje z vodjem za področje TM, ki mu zagotovi primerno pomoč, podporo, znanje ...

Delovna skupina za TM v VIZ:

Sestavljajo jo predstavniki strokovnih delavcev zavoda, staršev, policije, zdravstvene stroke/urgentne službe, lokalne skupnosti/svetov za preventivo posameznih občin ter drugih deležnikov na področju zdravja, ekologije, prometa ...

Delovna skupina v VIZ:

- načrtuje, spremlja in evalvira akcijski načrt TM,
- sestane se najmanj dvakrat letno,
- poroča o delu vodstvu šole, Svetu za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, AVP.

Agencija za varnost prometa v Republiki Sloveniji:

- si prizadeva za zmanjševanje najhujših posledic prometnih nesreč v cestnem prometu (smrtnih žrtev in telesno poškodovanih udeležencev),
- izvaja ukrepe iz zakonodaje, nacionalnega programa in drugih aktov,
- spodbuja udeležence v prometu k odgovornejšemu vedenju, spoštovanju predpisov, oblikovanju zavesti o pomenu prometne varnosti,
- nudi strokovno podporo (informacije, preventivna gradiva, možnost preventivnih dogodkov ...) vrtcem, OŠ in SŠ,
- sodeluje z VIZ in posameznimi strokovnimi delavci,
- nudi strokovna izobraževanja in usposabljanja za strokovne delavce šol in vrtcev,
- sodeluje na posvetih, konferencah,
- objavlja strokovna gradiva s področja prometne vzgoje (spletna stran),
- razvija in zagotavlja gradiva in preventivne materiale (naročanje prek občinskega SPV) za izvajanje dejavnosti in vsebine prometne vzgoje in trajnostne mobilnosti,
- nudi informacije VIZ,
- nudi strokovno podporo pri pripravi in objavi načrtov šolskih poti,
- izvaja nacionalne projekte in programe prometne vzgoje (npr. Pasavček, Kaj več o prometu, Bodi preViden idr.),
- daje strokovno podporo pedagoškim delavcem pri izvajanju kolesarskih izpitov,
- podpira mreženje in sodelovanje z NVO,
- sofinancira projekte.

Pristojno ministrstvo za področje trajnostne mobilnosti - Direktorat za trajnostno mobilnost in prometno politiko:

- pripravlja strateške dokumente, strokovne podlage, predpise in ukrepe s področja prometne politike (strategija in resolucija o državnem programu razvoja prometa), trajnostne mobilnosti in javnega potniškega prometa ter mednarodnih zadev s področja prometa,
- podpira VIZ z (e-)gradivi,
- spremlja evropske prometne politike in usklajenost z njo,
- izvaja prometne politike Republike Slovenje,
- financira ukrepe prometne politike in trajnostne mobilnosti iz virov EU,
- pripravlja in spremlja razpise na področju trajnostne mobilnosti, vključno s spodbujanjem trajnostnih oblik mobilnosti in kombiniranega prevoza ter s predlaganjem ukrepov za razvoj in urejanje prometa,

- sodeluje pri usklajevanju ukrepov na področju okolja in podnebnih sprememb, ki se nanašajo na področje prometa, ter spremlja evropske zadeve in mednarodne odnose z delovnih področij ministrstva.

Predstavniki občinskih svetov za preventivo in vzgojo v cestnem prometu:

- usmerjajo in spodbujajo načrtovanje in izvajanje področja trajnostne mobilnosti v VIZ,
- povezujejo, sodelujejo, mrežijo med različnimi ministrstvi, nevladnimi organizacijami, društvi in VIZ,
- načrtujejo programe za otroke in strokovne delavce,
- spodbujajo izvajanje,
- organizirajo strokovna srečanja in natečaje.

Ministrstvo RS za vzgojo in izobraževanje in Zavod RS za šolstvo:

- spremljata implementacijo dokumenta v praksi (pilotni projekt, evalvacija uresničevanja dokumenta) s pomočjo različnih instrumentarijev (opazovalna lestvica, anketni vprašalnik, intervju, avdiovizualni posnetki, poročilo),
- usposabljata vodstvene in strokovne delavce (konference, seminarji, svetovanja, strokovna srečanja, dnevi odprtih vrat, posveti),
- pripravita orodja – spletno stran (e-priročnik, e-primeri dobre prakse, forum, spletna učilnica),
- sodelujeta z različnimi deležniki na področju trajnostne mobilnosti in prometne varnosti,
- pripravita pisna poročila.

ZAKLJUČEK

Namen izvajanja dejavnosti na področju trajnostne mobilnosti in izobraževanja za trajnostni razvoj v VIZ je **opolnomočiti otroka za varen in zdrav način življenja ter samostojno in aktivno udeležbo v prometu**. Otroka usmerjamo do spoznanja, da ljudje kot posamezniki s svojim vsakodnevnim delovanjem in odločitvami vplivamo na naravno in družbeno okolje ter tako razvijamo trajnostno mobilnost in sledimo ciljem trajnostnega razvoja.

Vizija vsega naštetega je **povezovanje področij** – od krepitev zdravja in gibanja, ekološkega in okoljskega vidika do družbenih vrednot – v celovito področje trajnostne mobilnosti.

Za doseganje ciljev in načel ter kazalnikov je potreben skladen, celosten in interdisciplinaren pristop, pri katerem bo upoštevano medsebojno dopolnjevanje ciljev politik na šolskem in strokovnem področju trajnostne mobilnosti in izobraževanja za trajnostni razvoj.

LITERATURA IN VIRI

- Evropska komisija. (2010). Smernice za varnost v cestnem prometu 2011-2020: Povzetek predloga Evropske komisije.
- Learn! Izboljšanje izobraževanja o prometni varnosti in mobilnosti <http://www.trafficsafetyeducation.eu/key-principles/>. Ključna načela. (2020). ETSC, Evropski svet za varnost v prometu (b. d.).
- Koncept usposabljanja za vožnjo kolesa in kolesarski izpit, Zavod RS za šolstvo, 2016.
- Resolucija o nacionalnem programu varnosti cestnega prometa za obdobje od 2013 do 2022 (ReNPVCP13-22).
- Trajnostna mobilnost. Priročnik za vzgojitelje v vrtcih [avtorji: Katarina Otrin et al.; urednici Polona Demšar Mitrovič, Mojca Balant]. Ljubljana : Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, 2013.
- Trajnostna mobilnost. Priročnik za učitelje v srednjih šolah [avtorji Katarina Otrin et al.; urednici Polona Demšar Mitrovič, Mojca Balant]. Ljubljana : Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, 2013. http://www.focus.si/files/Publikacije/trajnostna_mobilnost.pd.
- Trajnostna mobilnost. Priročnik za učitelje v osnovnih šolah [avtorji Matej Ogrin et al.; urednici Polona Demšar Mitrovič, Mojca Balant]. Ljubljana : Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, 2019. <http://www.na-postaji.si/priro%C4%8Dnik/osnovne-%C5%A1ole.pdf>.
- Smernice za šolske poti. Agencija za varnost prometa (2016).